

וקראת לשבת עיונג

אלון מרין בפאכע באקדע וואסווא פלאנץ

גליון מס' 652

פרשת חוקת

ג' בתמוז התשפ"ב

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"ג שאול בן סליבה ע"ה | לע"ג שלמה יחיא בן שבה ע"ה | לע"ג יצחק בן מיטה אסתר ע"ה | לע"ג שמעון בן חביבה ע"ה | לע"ג רחל שנהו בת מנורה ע"ה

לע"ג מרן רשכבה"ג שמריהו יוסף חיים בן פעשא מרים זצוק"ל

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

אילו...

בפרשתנו נקרא על חטא "מי מריבה". משה רבינו נצטווה לדבר אל הסלע, והיכהו. הקדוש ברוך הוא מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה. בגד צחור, ניכר כל כתם. ומטופל מיידית, לשמור על השלימות המוחלטת. ונגזר על משה רבינו שלא יכנס לארץ, אלא ימות במדבר.

לנו, אין ההקפדה החמורה מובנת כל כך. וכי מה ההבדל בין הכאה לדיבור, הרי לא זה ולא זה מסוגלים בדרך הטבע להוציא מן הסלע מים שישקו את העדה ואת בעימם, כחמישה מליון איש וצאן ובקר בלי מספר, ואין לך אחד מישראל שלא היו לו תשעים המורים טעוני ביזת מצרים. הלא באר לא תספיק, אלא "ההופכי הצור אגם מים, חלמיש למעיינו מים". שאבן, סלע, יוציאו מים, ועוד בכמות כזו, נס מפעים הוא. ומה זה משנה אם היכו בו או דיברו אליו. נכון, היתה כאן חריגה מן הציווי, אבל חריגה לא משמעותית, לכאורה.

ומה היו תוצאותיה? זה שמשה רבינו נפטר, הרי זה נורא דיו: "שקולה מיתתן של צדיקים כשירפת בית אלוקינו". אבל זו היתה רק ההתחלה.

הואיל ומשה רבינו נפטר - אמר הסבא מקלם זצ"ל - השתנתה ההיסטוריה. אילו היה הוא מכניסנו לארץ, היה מרומומנו לדרגת הגאולה, והוא היה מלך המשיח. כרמז בפסוק "עד כי יבוא שילה", שילה בגימטריא משה, כנאמר בזוהר הקדוש. ואז היה משה רבינו מכריח זרעו של עמלק ובונה את בית הבחירה. והגמרא (סוטה ט). אומרת שמעשי ידיו של משה נצחיים היו ולא בטלו, וממילא בית המקדש לא היה חרב. ואז היינו חוסכים את שיעבוד פלשת ומואב, הגיירים וצור. היינו חוסכים את גלות עשרת השבטים וחורבן הבית הראשון. את כל מגילת איכה, את גזירת המן ושיעבוד אנטיוכוס, את עריצות הורדוס ונפילת הגליל, חורבן הבית וחורבן ביתר. את "דורו של שמד" וגזירות החברים, שבעים גלויות בשבעים אומות. את שריפות התלמוד ועלילות הדם. את גירוש ספרד ומדורות האינקוויזיציה. את שמד האלמוהדין ופרעות חמלניצקי, את הגטאות והמלאח, ועד למארת ההתבוללות וסחף ההשכלה, ועד לתחום המושב ולזוועות השואה, ועד לנהרות הדם והסבל כאן, מיד חיות אדם. לחשוב שכל זה היה נחסף, אילו היה שם דיבור, במקום הכאה...

עד כאן דברי הסבא מקלם זצ"ל, ונמשיך לטוות את הרעיון.

חז"ל אמרו (בב"מ פו:): שעל כל דבר שעשה אברהם אבינו בעצמו גמל הקדוש ברוך הוא לבניו בעצמו: בעצמו הביא לחם, והבורא הוריד לנו מן. בעצמו נתן בשר, והבורא הגיז לנו שליו. בעצמו ליווה את המלאכים לשלחם, והבורא הלך לפנינו בעמודי אש וענן. אבל מים, הסתפק בהבאתם על ידי שליח: "יוקח נא מעט מים", וגם אנו קיבלנום על ידי שליח, משה רבינו. הגע עצמך: אילו היה טורח מעט יותר, וגם את המים מביא בעצמו! וכי מה ההבדל, אלו אותם מים. והוא זקן מופלג, וטורח בכל השאר. ובכל זאת, מעט יותר כבוד. ואז גם את מימינו היה הבורא נותן בעצמו, ולא מצווה על משה להנביעם. ואז לא היו נצרכים לדיבור ולא להכאה, והיה נחסף חטא "מי מריבה", ומשה רבינו היה מביאנו לארץ ישראל ובונה לנו בית מקדש נצחי, והיינו כבר שלושת אלפים ושלוש מאות שנה בגאולה!

התורה, כידוע, ספר הוראה היא. מכל פרשה עלינו להפיק לקח והדרכה. כאן רואים אנו מה עלולות להיות השלכות מעשה זעיר, שנחשב חסר משמעות בשעתו. פעוט וזניח. אדם עלול לחשוב: הלא איני נער בגיל ההתבגרות. מה זה משנה אם אכניס אינטרנט או לא. אם אביא הביתה עיתון חילוני או לא, אם אפתח רדיו או לא. ואינו יודע, אינו מעלה על לבו, שבכך משנה הוא את צביון הבית ופוגם ברוחו. ובהכרח ישפיע הדבר על כיוון הבית וחינוך הילדים, ויתכן שהתוצאות יהיו ניכרות רק אצל הנכדים. אבל אז יהיה מאוחר מדי, אל חזור...

"אהב את השמא, ושנא את המה בכך", הורונו רבותינו. תחשוש תמיד שמא פירצה תתרחב ואל תאמר "מה בכך", לי זה לא יקרה, סמוך, יהיה טוב. מי שבורר ומקפיד על דרכו ואינו פותח פתח לפרצות הרות אסון, יזכה לסיעתא דשמיא גדושה, ותהא דרכו סלולה ובטוחה!

סח הגר"ד יוסף שליט"א: מצבו הכלכלי של עולם התורה מחייב בקשת סיוע כספי מנדיבים ומשועי ארץ. נקל לשער עד כמה בלתי נעימה היא משימת גיוס הכספים וכמה טורח וצער כרוכים בה.

"מפני מה נגזר עלי לכתת רגלים ממדינה למדינה במשך ימים ארוכים כדי לגייס כספים?" - הקשיתי למרן אבא זצוק"ל.

"ויתרה מזאת" - הוספתי - איך אפשר להבין שעולם הישיבות שיושב והוגה בתורה הקדושה, שכל העולם כולו נברא בעבורה, צריך לעמוד בנסיון כזה של איסוף כסף כדי להחזיק מעט שבמעט, בעוד שבעולם הרחב נתן הקב"ה עושר גדול, ואפילו הערבים התברכו בעושר רב?"

תשובתו המחכימה האירה את עיני ובנתה את השקפתי:

"תאר לך, שראשי הישיבות והרבנים בארץ ישראל לא היו נוסעים לחו"ל, היודע אתה כמה היה העולם מפסיד מכך?! בחו"ל יש קהילות גדולות שהדרך היחידה שלהן להכיר מקרוב תלמידי חכמים אמיתיים, הממיתים עצמם באהלה של תורה, היא אך ורק דרך אלו שבאים להתרים אותם!"

כשנסעת למקסיקו, לניו יורק ולכל שאר המקומות, זכית לתקן שם כל מיני דברים וללמד שם תורה. הקב"ה רוצה שתכתת רגליך כדי לזכות את הרבים, ודאי אילו היה לך כסף - לעולם לא היית נוסע!

עוד סיפר: בשנת תש"ז נקרא מרן לכהן ברבנות מצרים. שָׁמַע דרשותיו המלהיבות הגיע עד לאזני המושל. יתכן שהלה חיפש רק אמתלה להתלות בה ויתכן גם שהשפה העברית שבה נמסרו השיעורים היתה לצנינים בעיניו, והוא שלח את פקידיו לשאול את מרן מדוע הוא מדבר לפני הקהל בשפה הציונית הזו? ומרן השיב: "אני מדבר בשפה של הקב"ה שנתן לנו את התורה". המושל התקצף על תשובתו של מרן ואיים עליו ברצח, אך מרן נשאר שָׁלֵו ברוחו, והשיב לו שאינו מתעסק בפולטיקה ועל כן אינו מפחד משום דבר. לאחר אירוע זה דיבר רבה הראשי של מצרים עם שר הפנים והלה נזף באותו מושל על התנהגותו.

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

תפילת אבות על בנים

שח הגה"צ אליך בידרמן שליט"א: סיפר לי מחנך חשוב שהוא מנהל רוחני בתלמוד תורה גדול בארה"ב, ובעיניו ראה כוחה הגדול של תפילת אבות על בנים, וכך הוה מעשה.

בת"ת לומדים באותה כיתה שני אחים תאומים, אך נשתנו זה מזה, כי אחד מהם היה בעל כשרון נפלא, מלא בשמחת חיים, שוקד על תלמודו בשקידה עצומה מתוך הבנה בהירה, ואף מוסיף לימודים, ובכולם הוא מצליח בס"ד ומתעלה מעלה מעלה. לעומתו, אחיו תאומו היה ילד חלש מאד, חסר כשרונות וחשקת התורה, ואף דברים פשוטים לא נקלטו במוחו... והיה ממש צער גדול לראותו יושב ונחשל בלימודיו, ובפרט שבאותה שעה יושב בסמוך לו אחיו העולה ומתעלה דבר יום ביומו בלעה"ר...

כך הוה עד שלפתע ביום בהיר אחד, החל האח הנחשל לפרוח ולהתעלות, להבין ולהשכיל מתוך חשקות התורה נפלאות, והיה שומע לומד ומלמד באופן נפלא כזקן ורגיל כאילו נולד בכישרונות מזוהרים ונפלאים... ויהי לפלא ו'חידה סתומה' בעיני כל מלמדיו וחבריו. איש מבין המלמדים לא ידע ולא הבין ממה אירע השינוי המבורך, עד שפגש המנהל באבי הילד ושטח תמיהתו בפניו, הידעת כי נפתח ראשו ולבו של בנך השני והחל לשתות לרוויה ממימי ים התלמוד, אף תפילתו ויראתו נשתנו למעלייתא בצורה נפלאה, אולי תדע 'בשל מי הסער הגדול הזה'...

תחילה ניסה האב שלא לענות למנהל, אך משגברו עליו הפצרות המנהל, הודה שלפני כב' שבועות עמד והתבונן במצבם של בניו התאומים, איך שאחד עולה ומצליח ועושה חיל בלימודו, ולעומתו השני מבלה את ימיו בחוסר מעש, אחרי שאין לו כל חשק וטעם בלימודיו. ואף כל עצותיהם הטובות של המחנכים העלו חרס, על כן קיבל האב על עצמו שמכאן ולהבא יאמר 'ברכת התורה' דבר יום ביומו בכוונה מתוך הסיודר במתינות כמונה מעות, וישפוך שיחו בברכת 'והערב נא' ויבקש מעומק הלב 'ונהיה אנחנו וצאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה' (כי עד עתה הייתה 'ברכת התורה' משמשתו כ'תפילת הדרך' מביתו לביהמ"ד הסמוך לביתו), וכן עשה, ומני אותו היום 'נפתחו עיניו ולבו של הבן' והחל להבין את הנלמד ואף החל לשקוד על תלמודו יומם ולילה וכל זה בזכות 'ברכת התורה' של האב...

הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע היה אומר שאינו מבין היאך אפשר לאב הרוצה שיגדלו בניו בדרך התורה להשאר בעיניים 'בשות בשמו"ע. ואביו הרה"ק מהר"ד מבעלזא העיד שאינו מחסיר אפילו 'שמונ"ע' אחת מלבקש ולהתפלל על בנו רבי אהרן – שכבר אז היה מפורסם כגדול וקדוש, ומה נענה אנן.

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"וידבר העם באלקים ובמשה למה העליטנו ממצרים למות במדבר כי אין לחם ואין מים ונפשנו קצה בלחם הקלוקל" (כא,ה)

חולה אחד בא אל רופא מפורסם כדי שימצא מזור למחלתו. הבחין הרופא מיד כי חולה זה מלבד מחלתו הוא שרוי בדאגה גדולה ובפחד. בדק הרופא את החולה ואיבחן את מצבו, אולם הימים היו ימי סתיו, שבהם אין הרפואה למחלה זו מוצלחת, ויש להמתין לימי האביב. חשב הרופא בלבו: מה אעשה? אם אומר לחולה כי אינני יכול לרפאותו עכשיו אלא עליו להמתין לבוא האביב, יכול הוא למות חלילה מדאגה ופחד...

מצאתי מהי מחלתך – אמר הרופא לבסוף – ואני ארפא אותך בתנאי שתשמע את כל מה שאומר אליך ותעשה בדיוק כהוראתי. בלית ברירה הסכים החולה הנפחד לכל התנאים, מדי יום ביומו היה הרופא עושה עצמו כמכין תרופות אותם היה החולה גומע ללא אומר ודברים. לאמיתו של דבר לא היו אלה תרופות כלל, אלא מעט מים בהם היה הרופא מערב מעט חומר בעל טעם מר...

כך עשו כמה חודשים. כאשר הגיעו חודשי האביב קרא הרופא לחולה ואמר לו: דע לך כי עד עכשיו לא פעלתי בענייך מאומה ורק מעכשיו והלאה נטפל במחלתך כי כעת הגיע הזמן המתאים לכך!

"ויבנו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל" (כ,כט).

לפי שהיה אהרן רודף שלום ומטיל אהבה בין בעלי דינים ובין איש לאשתו!

מעשה שאירע באשה אחת, שבאה אל רבי ישראל גוטמן, רבה של קהילת יאסי ברומניה, ועל פניה הבעה של צער וכאב.

רבי! – צעקה האשה – אינני יכולה לסבול יותר את הצרות והקשיים שיש לי בביתי... בעלי אדם קשה ואינני יכולה להמשיך לחיות במחיצתו. לא אצא מכאן עד שהרב יבטיח לי שיסדר בעבורי גט!...

מוכן אני למלא את בקשתך – אמר הרב – אולם בתנאי אחד.

ומהו התנאי? שאלה האשה. בתחילה – ענה הרב – במשך חודש ימים ברצוני שתעברי בבתי העניים שבעירנו, לפי הרשימה שאתן לך, ותחלקי להם חלות לכבוד השבת. לאחר חודש ימים אסדר לך גט מבעלך. הסכימה האשה לתנאי של הרב. כעבור חודש ימים לא שבה האשה אל בית הרב. שלח הרב שליח שיקרא לה אל ביתו.

מדוע לא באת? שאל הרב.

כאשר עברתי בבתי העניים – אמרה האשה – שם ראיתי צער אמיתי מהו, והבנתי כי צערי איננו כה רב כפי מה שנדמה היה לי בתחילה... בזכות חכמתו של הרב חזר השלום לשרור בביתו!

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

שמעתי בשם הגר"י זילברשטיין שליט"א, שאמר שעל אבא ללקט שושנים לכבוד שבת. הוא אומר

שבמשך כל השבוע כשרואים רעיון יפה, משל נחמד, אוספים את אותם שושנים על מנת שיפארו את שולחן השבת שלנו.

עלינו להיות ערוכים (- לא מתוכננים! ומקובעים!) שלפחות מצידנו לא יהיה וואקום של חסר בתוכנית או ברעיון. ואין זה תחום דווקא לאבא. בזמנינו האימהות קוראות ושומעות ולומדות ויפה מאד אם לפעמים גם האמא תשתף בתבונה נחמדה שחשה או למדה השבוע. ברור שזה לא זמן להעביר מערכות ושיעורים כבדים, לא הזמן למלאות חסרים אישיים מהשבוע מה שלא הספקנו להעביר בשיעורים... הורים המאריכים ומכבידים, גורמים להיפך מנועם. נושא שבועי - יש בתים בו מחליטים מראש על נושא שבועי וכל ילד מכין חומר על הנושא. ברור שכל בית עם ייחודיותו וכל אחד צריך לבדוק מה חשוב, מועיל ובעיקר מעשי אצלו בבית ולהתאים את התוכניות לבית שלו!

שולחן שבת הוא זמן והזדמנות לחנך ונביא כמה דוגמאות:

- כיבוד אב ואם - חשוב לחנך להמתין עד שהאם מתיישבת ואז מתחילים לאכול. אין זה מכובד שהאימא טורחת ועד שהיא מסיימת להגיש את האוכל, סיימו כולם לאכול. ההמתנה מחנכת לכבד, מחנכת לשליטה עצמית ועוד.
- דוגמא אישית - במהלך הסעודה מתרחשים בכל בית ברוך ילדים כל מיני תקריות, כוסות נשפכים ונשברים ועוד. לא לאבד עשתונות כשדברים נשברים. אדם ניכר בכוסו. כבודו של ילד שווה יותר מכוס זכוכית! זו הזדמנות לדוגמה אישית של שליטה ואיפוק.
- שמירת הלשון - ילדים רואים איך אנו מקפידים לא להניח אנשים על השולחן, איך לא חוזרים לפרט.
- לשתף - הזדמנות לשתף את הילדים בניצוצות השגחה שחלפו במהלך השבוע התגברויות, הזדמנות לשבח ילד על הצטיינות או מאמץ מיוחד בשבוע החולף, זה הופך את השולחן למקום חם ונעים. לסיום: צריך להתפלל לסייעתא דשמיא. מספרים על הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל, שהיה מתפלל כל ערב שבת: ריבונו של עולם, נתת לי דגים לכבוד שבת, נתת לי חלות לכבוד שבת, נתת לי בגדים לכבוד שבת... בבקשה תן לי שבת לכבוד שבת!...